

տիւք և ոսկեհամուկ պատուական ակունքներով երեքկարգեան արտախորը գլուխը դնելով քաղմեցաւ . ձողարարձ գերադարձ խաչը առջեւէն կ'երթար որպէս և Վսեմ Վսեմ . Կարգինալք և եպիսկոպոսունք զոյգ զոյգ , թափօրը մատուէն սկսաւ դուրս ելլել և Սրբազան Պապը վերամբարձ գահով թափօրին կը հետեւէր և առնքեքնակայ արքեպիսկոպոսունքն եւս (յորոց կարգի և մերս Արհի . Բուպեան Արքեպիսկոպոսն , որուն հանդիսէս շաքաթ մը յառաջ չնորհեց այս բարձր պատիւը Լեւոն ԺԳ . Ս . Պապը) յայնկոյս յայնկոյս և զկնի կ'երթային . կղերը միաբերան բազմաւ երգել . «Tu es sacerdos magnus» «Դու ես Քահանայ մեծ» . արծաթեայ փողերը դրան վրայի պատշգամբէն հնչեցին հիասքանչ մեղիզին . իսկ ժողովուրդը . ժողովուրդը անդադար սկսաւ աղաղակել զանազան բարբառով , կեցցէ Լեւոն ԺԳ , կեցցէ և կեցցէ Ծայրագոյն Քահանայապետը , կեցցէ Քրիստոսի Եկեղեցւոյ Ծայրագոյն Գլուխը : Բիրաւոր բերաններէ կեցցէներ կը լսուէին և քիւրաւոր սպիտակ թաշկինակներ յօդս կը ծածանէին : Իսկ Քահանայապետը յուզեալ սրտիւ դէպ ի խորանը կ'երթար տալով աստուածաւանդ առաքելական օրհնութիւնը իւր սիրելի որդւոց , որք աշխարհէ աշխարհ անցած եկած էին իրենց որդիական յարգանքները մատուցանելու Քրիստոսի Փռխանորդին :

Շատերը յուզեալ սրտիւ ուրախութեան արցունքներ առատօրէն իրենց այտերէն վար կը հոսէին , բազմաց դիմաց վրայ ուրախութեան և գոհութեան ժպտը կը փայլէր , կը հրճուէին հարանց Հայրը , քահանայապետաց Քահանայապետը , Քրիստոսի Եկեղեցւոյ տեսանելի Գլուխը տեսնելուն և անոր օրհնութիւնը առնելուն համար :

Հասնելով Քահանայապետը Մ . Պետրոսի գերեզմանի վրայ կանգնեալ «Պապական» կոչուած խորանին առջեւ , այնտեղ աղօթարանին վրայ ծնկի գալով այցելութիւնը կատարելէն վերջը նախալիւեալ փառապանծ Գահին վրայ լսողմեցաւ :

Բէյմիսի Արքեպիսկոպոսը Վսեմ . Ծիրանաւոր Langénieux հանդիսաւոր Պատարագ մատուց : Ս . Պատարագի ժամանակ կ'երգէին 140 երգչաց խումբերը , որոց գլուխը կեցած էր մեծահոգակ փէրօղի երաժշտապետը , որոյ անունը վերջերս մեծ հռչակ գտաւ ամէն տեղ : Ի ժամ Պատարագի «Առէք կրէք»-ի ատեն այնպիսի խոր լուծիւն մը տիրեց այդ քիւրաւոր ժողովուրդեան մէջ որ փոքր չչնկոցն եւս լսելի կ'ըլլար . հազիւ թէ սրբադործութեան հրաշագործ խօսքերը արտասանուեցան , իսկ և իսկ բոլոր զօրքերը միեւնոյն ժամանակ շառաչելով մը խոնարհեցուցին նիղակաւոր հրացանները և մերկ սուսերը . և ինքեանք զինուորականի յատուկ նշանօք յարգանքօք կեցան . միւս կողմէն , գմբէթի ներքին կողմի ահագին բարձրութենէն յանկարծ լսուեցաւ արծաթեայ փողերու ներդաշնակ հնչիւնը , անանկ որ բազմութեամբ լի մեծատարած եկեղեցւոյն մէջ ուրիշ ձայն չէր լսուեր եթէ ոչ արծաթեայ փողերու սրտազբաւ հնչիւնը : Հիացան , դարմազան ստարականք և ընդի ժողովուրդք տեսնելով արարողութեան մեծվայելութիւնը և Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ պայծառութիւնը :

Պատարագը աւարտելուն պէս՝ Սրբազան Քահանայապետը սկսաւ «գրքեզ Աստուած» փառաբանականը ի չնորհակալութիւն աստուածային բարութեան , որ զինքը քսանեհինգամեայ Քահանայապետութեան արժանապատիւ . երգելք և ժողովուրդք դաս առ դաս երգելով փառաբանականը , Ս . Պետրոսի հրաշակերտ կամարները կը թնայային :

Աւարտելով երգը , Սրբազան Քահանայապետը ըստ նախկին ձեւոյ ուխտանայնորու և կեցցէներու մէջ , օրհնեց պաշտօնապէս կրկին անգամ անթիւ հաւատաց-

եալները՝ սրտով և անձամբ ներկայ եղողները , և շարունակելով իւր քայլերը բռնան ծախահարութեանց և կեցցէներու մէջէն մտաւ վարագուրապատ մատուռը և անտի բարձրացաւ իւր սեպհական արքունիքը : Հիանալի և յոյժ շքեղ էր հանդիսաւոր ցոյցը ի դիմաց զանազան ազգի պատկանող ժողովուրդեան . Ս . Պետրոսի լայնատարած հրապարակը քանի մ'անգամ լեցուեցաւ և պարպուեցաւ ժողովուրդեան բազմութեամբ . երեք ժամէն հազիւ դադարեցաւ ժողովուրդեան հոսանքը :

Երեկոյեան արեւ մար մտնելէն վերջը չնայելով հովի սաստկութեան և անձրեւոյ շարունակելուն , Հռոմայ մեծ մասը լապտերներով , ելեկտրական արտաքոյ կարգի լոյսերով լուսաւորուեցաւ . հազիւ ժամ մը անցած էր արեւու մար մտնելէն , Հռոմայ մէջ եղող ամենաբարձր վայրերէն բնիշալեան կրակներ վառուեցան այնպէս որ զոյնդգոյն նարստներով զարդարուեցաւ Հռոմայ շքեղ երկինքը , և միեւնոյն ժամուն արուեստական կրակէ գունտերը ուղոյն մէջ կը խաղային . սքանչելի տեսարան , անմոռանալի յիշատակ բովանդակ Կաթողիկէ աշխարհին :

ՍԱՐԳԻՍ Վ . ՏԵՐ-ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ
Հռոմ , 4 Մարտ 1903

ԵՆԳԱՐԷ

Միւթէպէր զաւթեանը զին տր . 19(4 մարտ չարէնպիհ կիւնքի նիւ . իւնիսնտէ Լեւոն օն իւլինճիւ Սրբազան Բաբա հաղրէթէրինին Յորեւեանը միւստիպէթիլէ , Բ-թաթրիկ լիւթիւ . էմմանուէրեան էֆ . վէ Տէրիսաստէթատէ պուլունան Եպիսկոպոսար հաղարաթը թարափընտան իճրա օլունան թէպրիքեաթտան միւսպահիս Փըղրանըգոտ , վիլանէթէրտէ մուգիմ տիկէր Բիազօքօստան թարափընտան տախի իյֆա իտիլմէսինի միւսթէմիլ ատտ իթտիկինիդ մուսմէլէ ուպուտիեթթեալանէյի , պէլտէմիլ Մէրիսաստը Արհ . Կիւմէս Եպիսկ . Ղազարոսեան հաղրէթէրինին ֆիլիլէն իճրա իթմիլ , վէ պուպապտէ , չէնտ կիւն ագտէմ , կէրէք թէնտի նամը մալսուլարան , վէ կէրէք մահէլի կղեր վէ գթօլք ճէմաթը նամընա , միւսարիլէյհ Բաբա հաղրէթէրինէ պիր նամէյի մախուս իրսալ իյլէմիլ օլուգլարընը պէեանէ չիթապան օլուլուռն Շէօյլէ քի , էնգարէ Ս . Աստուածածինի Աթուանիստ քիլիսէմիլդտէ , Մեծ-Պահէրն իքինճի բազարընտան պաշլաեարագ , պէր . միւթատ իճրա օլունան կրթութիւն թալիմաթլարը Էսնապընտա , Արհ . Գերապայծառ հաղրէթէրի , Յորեւեան զինէթէրինին եւվիլի իտիլա . մընա միւսատըֆ 3 մարտ , սալը ագչամը , կրթութիւնը պէլիլդանէ վաղ իթմէքտէ օլան Գերլ . Յովհաննէս Մ . Վ . Բօլանեան վասըթատը իլէ իչպու թէպրիքնամէնին Բօմայա իրսալինի ճէմաթաթ թէպլիլ , վէ հալմէթլու , ֆէթանէթլու , Ձաթը գուտսիլէթսիմաթ Բաբա հաղրէթէրինին , Բաբալըգ Բիւրսիի շէրիֆինտէ տահա ուղուն միւստէթ էյեամըր ըէֆահ ուաֆիլէթէ նախիկէթէրի զըմընտա , էտիէյի մախուսէ իճրա օլունաճաղընը իյան , վէ պու վէսիլէ իլէ , քիլիսէյի միւսթէմիլէն թէպեին վէ թէնվիլ իթտիլմիլ օլուգլարը հալտէ , Օրհնութիւն էսնապընտա , պիլճիւմէ ըէհապլին վէ արնտարան իլէ պէրապէր մէրասիմիլ րուհանիէյի մէզքիւլէյի ուլըթիլ միւսաշաէտէ իյֆա իթտիլմիլ տիր :

Գաթիլնալար , իրթէօի սապահա . լէլուսուլ կրթութիւն թալիմաթլա . ըրնա տէվամ օլունուլ , տիւնքի բուլար ագչամը տախի , միւսարիլէյհ հաղրէթէրի զինէթիլ մէզքիւլէյէ պիր իսաթիմէ օլմագ իւղրէ , զայլէթ միւսսիւր պիր նուլգ իրատ իտէրէք , հուլգարը տիւսանէթ քեալանը հիւսնի նիւէթէրինտէ միւստալէմէթէ պիլթ . թահրիք , վէ պու հաթիթա զարփընտա անլըրին նախ օլուգլարը էլթալթը տիւսանիէլէ թէլէքքիւլէն , «գրիւ Աստուած գովարանեմք» մէսէրրէթպալթ թէղանիլաթը վէ միւսթանթան օրհնութիւն իճրատը իլէ մէզքիւլար ալինիլ րուհանիլէ իտիլմամ վէրմիլլէր տիր :

Բէզա մահէլի երեւէք նամ մէքթէպիմիլն ալ պաշը իթթիհանլարը Յորեւեան զինէթէրի կիւնիւնէ թէստալիլ իթմիլ օլուգլարնտան , եւվիլ մէզքիւլտէ Արհ . Գերապայծառ հաղրէթէրի ըէֆաթաթընտա իճրա Զուլթիւն հէլէթիլ պուլունտըրը հալտէ , մէքթէպիլ մէզքիւլէ պիլադիլէ , հէր պիր սընըֆը եւկեան եւկեան զեւարէթ վէ թէֆիլիլ իթմիլ տիրէր : Միւսարիլէյհին իչպու զեւարէթիլ շալիբտան թարափընտան շէտիտէլ չըրբմալարը իլէ գապուլ վէ իւլ իսանտան գրաթիլթտիլքէրիտիլթգլար իլէ իւլամ գըլընմըլ տըր Գերապայծառ հաղրէթէրի տախի , ըէտէրանի նախիլթաթ իլէ , անլըրէ իսասալիլ ու ատապ վէ իմ ու ֆէզալին թարիլի թահսիլինի իյմա վէ պիլլիսասա թալիլիլ , վէ չայէանը միւսքեաթաթ պուլունտըրը լաթիլիլ հէտիւլէր իլէ թալիլիլ իթթիքտէն սօնրա , գըրեամէն , վէլինիլմէթիլ պիլմիւնէթիլմիլ շէվէթլու , գուտրէթլու , մէրհամէթլու հիւլմտարը մէսալիլքէրիլ վէ Բատիլահը մէքուրիլթիլմիլահ Ղազի Սուլթանը ալիւնան Ապուլիլ Համիտ Խանը սանի էֆէնտիլիլ հաղրէթէրինին իլտիտա . տը Էօմըր իճլար Շահանիլէրի իլինէտիլիլ մէֆուլգլիլ թէքարէն ըէֆը պարկեահը իլիւտա գըլարըլարընտա , շալիբտան տախի «Բատիլահըմ չօգեալա» նիտատը իլէ եւկլէպան ալմիլիան օլմուլար տըր :

Էնգարէ , փետր . 24(9 մարտ 1903
ՊԵՏՐՈՍ Վ . ՄԵՐՃԻՄԵԿԵԱՆ

ԱՐԿ . ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԲ . ՐՈՒՊԵԱՆ

Գարախալ Հասուն Սնտոնըն Կ-Բաթրիլիլինտէ Կաթողիկոսարանը պաշ քիլթապէթինի իյֆա թիւթիլ զէմալարտա իպարգ իթմիլ օլուգլու զայլէթ վէ իւկիւզարըրը հէնուլ ունուսուլմուլ օլմատըրը կիպի , Բօմատա իպալթիլ զարար վէրմէսինտէն սօնրա տախի , վաթիլգան նէլտիլտէ ճէմաթմըր Կ-Բաթրիլիլինի նիւ մասալաթիլիւզարըրընը սէնէլըճէ հիւսնի իյֆա իտէրէք , կէրէք Բաբա հաղրէթէրինին վէ Բօմա միւսթէհալգանը ըէհապլինին վէ կէրէք Բ-Բաթրիլիլիլիլ մաղհարը թաղիլաթը օլմուլ օլան Արհ . Յարութիւն Արք . Բուպեան ճէնապլէրինին , հալմէթլու Բաբա հաղրէթէրի թարափընտան Assistente al Soglio Pontificio , Խանի Բաբա հաղրէթէրինին մայլէթէրինտէ պուլունան սէրիլթօքօստան վէրիլէկէլէն իւնվան վէ մէմուրիլէթիլ մուհիմիլէ թէրֆի իտիլիլինիլ սօն նիւսթէլէրիլիլտէն պիլինտէ հալմըլ իտիլ :

Պու իւնվան վէ մէմուրիլէթիլ Բաբալըգ մաղաւընա էն մուհիմիլ վէ միւթէն իւնվան վէ մէմուրիլէթիլ րուհիլ օլուլ , պուլնա մաղհար օլմագ իլին , էսիլէթ , լի-

հաղաթ վէ Բիւրսիի շէրիֆ իլէ Բաբալըգ մաղաւընա իտէմաթը ատիլէթիլ միւսթալսանէալ պուլունուլ օլմագլըլ կիպիլ էվաթ վէ իսթիհագ լաղրմ օլուլ , մէքքիւլ իւնվան վէ մէմուրիլէթիլ հալիլ օլանլարըն միւստարը իսէ , դաեթիլ մահաթու օլուգլու , վէ ինրալ իտէլիլ հէման ճիւլէթէն Ղապլ ըէհապլինին մէնուլ պուլունտուղու ճիւլէթէն , Արհ . Բուպեան Գերապայծառըն , Բաբա հաղրէթէրինին նիլէ նիլէ իլթիլթաթը մախուսէլէրինէ նասիլ օլուգլու միւլլու , պու քէրրէ տախի մէզքիւլ իւնվան վէ մէմուրիլէթիլ նայիլ օլմալըլ մօղրուսու ումուլ էրմիլիլ-գաթօլիլ ճէմաթմըր իլին պախիլ շէրիֆ ու մէսէրրէթ , վէ ումուլէն շալիտըր թէպրիլ վէ մէմուրիլէթ տիր :

ԽԱՐԻՃԻԼ

Վիլէնտա , 11 մարտ . — Մէճիլիսի մէպուսանտա պիւստէնին պիլինճիլ րտաթլընա պու կիւն պաշլանմըլ տըր Բէիսի վիւլէլա Մ . Քէօրպէլ Սլալ վէ Տալմաղիլը մէպուլարըն նուլթգլարըն վէրմիլիլ ճէվալլընտա , Ալիլթիլթաթ-Մահար վէ Բուսիա տէվլէթէրինին Պալգան մէմալիլքինտէ ապալինի իճրաի հիւլթ իթմէսինի արզու իթմէքտէ օլուգլարընը պէեանտէն սօնրա , շէօյլէ տէվամ իյլէմիլ տիր . «Պէեանաթըմ» հէր շէյի իյլալ իտէր : Պու մաղսէտին իճրաւընտա իքի իմէրաթլ օլուգլըն մէնֆաթաթլալը միւսալիլ վէ տալիլ տիր . Պու մէնֆաթաթ գարըրընտա հէր կէօնաթէլալիլլաթ զալիլ օլուլ Պալգանլարտա ասալինի վէ հալը հաղըրը մուսաթաղա իթմէք իւլլըրէ , պիւթիւն էվլօրատա մէմուրիլէթիլ թէլէթլալգլը օլունմուլ օլան իքի մուլաղլամ տէվլէթին իթիլաթը հատըր զալթիլտէ ալիլքեար տըր Իմաթ Սլալ վէ Տալմաղիլը մէպուլարը քէնտիլ կիւզէլ մէմէքթէրինին ֆայտէսինէ վէ թէրաղգընա չաղըրընլար հիւլքիւլթ տէ , քէնտիլ մուլալէնէթիլիլ տիրիլ իթմէեէճէք տիր :

Բարիլ , 11 մարտ . — Մէճիլիսի մէպուսանտա իսարիլիլ քօլիլթիլ հագղընտա իրատ օլունան սիւսալլէրին միւլաղքէրաթընա պու կիւն տէվամ օլունարագ , իսարիլիլ հագղըրը Մ . Տէլգասէ Պաս մէսէլէսի հագղընտա միւստա , ինկիլթէրա վէ Իսախիա պէլինտէ պիր կլօնա իթթիլթագալ օլունմատըրընը պէեան իլէ , «Ճիպրալթար պօղաղընը սէրպէս ինէթիլ հէր քէս իլին պագիլ գալմալը տըր միւսըն իթթիլլալըլ էմիլիլ եւթիլ իլին պիր շարիթ տըր Իմաթ պուսէպէպլէ միւտալիլէիլ իսարիլիլտէն սագընմալ իթթիլթաթ . լալին իլթիլալանէ տալիլմաղլ իլալէն թէմալիլէ էլ չէքմէք տէլիլ տիր » տէվիլ վէ ալլընտա քէսալիլ վէլալմէթ իտէճէկինի մէմուլ իյլէմիլիլ սէօյլէմիլ տիր :

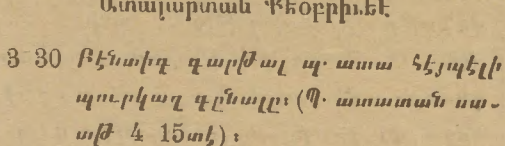
Մ . Տէլգասէ՝ նուլթընա շէօյլէ տէվամ իյլէմիլ տիր . «Պրանսանըն վաղիլթիլ տալիլա թէրաղգընա Վէ միւսալմէթիլ մէյեալ տըր . Պրանտա , քէնտիլ մէնֆաթաթ վէ նամալը մուլալթարտա օլմատըրը ճա , աղըր մէսալիլիլթէր տէրէօստէ իթմէք իսուսուլընտա էօն աեաղ օլմալալ » Մ . Տէլգասէ՝ թէրքի սիլահ իսուսուլընտան պահար , «Պու իյտէ էօն աեաղ օլմալ » Պրանտալալ ալիլ տէլիլ տիր պէն , պու մէսէլէտէ էօն աեաղ օլմագ իթթիլմէմ (Ալլըլլար) միւստա ,

—Գօհիւս-էրէյլի տէօիր Կօլ խաթթի

—Պիւլիւք զէլզէլէաւ սողաթլանունը
չլան Չարչուի քէպիլիին Պիթ-պողարը թա-
ւաֆընտաքի խանլար, պա իրաւտէի սէնիէ
թաւիր խալէճէք տիր:

Հագարձուքին

Տէրխաւատէթ, 4(17 փետր. 1903

Հայտարարություն

3 27	Բենտիլքուէն	կէէն	
2 53	»	»	(5)
3 27	Բենտիլքուէն	»	(6)
2 23	Բենտիլքուէն	կէէն	(7)
4 15	Բենտիլքուէն	»	
6 05	Իդմիտէն	»	
7 38	Բէնտիլքուէն	»	
9 27	»	»	
11	»	»	
12 05	Իսկիէհրաէն	»	

- (1) Գատրեք օլիւնտէն սօնրա մօտա գաւաւմը :
- (2) Տօղրու մօտա :
- (3) Մօտատան գատրեք օլիւնէ ուղրա-յըպ գատրեք օլիւնտէն սաաթ 3 45տէ :
- (4) Գատրեք օլիւնտէն սօնրա մօտա վէ գաւաւմըա ուղրալարաւ տօղրու քէօրիւյէ :
- (5) 3 Խուււթըլը 198նըն կիւնիւնտէն նոյր ին 2 Ինճն կիւնիւնէ վէ յոււքըն 3 Իւնճիւ կիւնիւնտէն 18 Ինճն կիւնիւնէ գատար իրորաւ աքիէր իաւնէքէր տրի :

Սահլապի իմբիեազ վե մետալը դագերա
ՅՈՎ ՀԱՆՆԻՍ ԹՕՐԱՅԵԱՆ